Ч. 81. (10.757). Львів, середа 14. квітня 1926. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна одного примірника 20 сот.

В переломовій хвилі.

Промова голови Українського Нац.-Дем. Обєднання д-ра Дм. Левицького на великому вічу у Львові 11. квітня 1926.

Шановна Громадо!

Бажаючи устійнити положення українського народу під теперішню пору, слід підмітити ті фактичні дані національного життя, які заіснували й витворилися в недавньому минулому, слід засувати його психічний стан і ті зовнішні обставини, які склались на його теперішнє положення.

Багато людей, головно старшої генерації, жаліють за тими часами, пережитими під Австрією. Жаліють тому, бо мають на приміті тільки ясні сторінки нашого національного життя з тих часів, а не хочуть або не можуть бачити тих темних, тяжких, що відємно вплинвали на психіку українського народу, що у великій мірі зупиняли наш лет до найвищого ідеалу народу в хвилі, коли для його здійснення прийшов відповідний, слушний час.

Австрія не була, як Німеччина, Франція чи Англія — державою одного народу; вона була державою народів і то народів відповідно сильних, як Німці, Чехи і Поляки. Ті народи в свойому власному інтересі змусили династію до надання такої конституції і такого устрою, який вповні заспокоював би потреби поодиноких народів. І коли в 48. році в цілій Європі піднялась революційна стихія, коли піднявся дух національного відродження і коли під впливом тієї стихії пробудився і український нарід в межах Австрії, то почав будувати своє національно-культурне життя. Невсипущою працею десяток літ кладе він також основи своєї національної культури. Повстають сотні і тисячі українських народніх шкіл, з великою самопосвятою в безупинній боротьбі здобуває собі нарід що кілька літ одну середню школу, або одну катедру у львівському університеті, поглиблюється національна свідомість, зростають культурно-освітні установи, майже в кожному селі повстають читальні „Просвіти", „Соколи", „Січи", „Рідна Школа" засновує середні і фахові школи добровільними пожертвами найширших мас, за допомогою матеріяльною і моральною Великої України повстає видимий знак завершення нашої культурни, наша Академія Наук, „Наукове Тов. ім. Шевченка". Також і на економічному полі кладемо трівкі основи нашого національного життя. Повстають фінансові і господарські кооперативи, фінансові і кредитові інституції, котрі при допомозі державних кредитів майже вповні забезпечують кредитові потреби нашого народу.

Та, на жаль, в тих часах ми так вдивилися в одну сторінку нашого життя, в його культурне й економічне відродження, що частинно ми спустили були з ока **найкращу мету народу** — його політичне відродження. Всі наші сили ми виснажували на це, щоби здобути одну гімназію, ввести в життя один язиковий розпорядок, здобути одну банкову концесію і вже не стало нам сил на це, щоби плекати **свобідного духа народу**, гартувати волю до великих діл і змагати до найвищого ідеалу народу, до політичної волі. Єдиний діяч, що безнастанно взивав народ до боротьби за волю, що кликав його до побіди, що впевнював про певний її висід, — як не нині, то завтра, що твердив: „Нині вчися побіджати, завтра певно побідиш" — це Іван Франко. Та — на жаль — десятками літ формована в іншому напрямку психіка народу була мало чутка на його слова, бо вона була пройнята не політичними змаганнями, тільки культурно-економічними. В політичному житті у нас була деяка безпрограмовість, безпринціпність, вітсутність великих ідеалів, самостійно продуманих реальних змагань. Ні одна галицька політична партія не виставила домагання політичної волі народу, яко головного, єдиного і простолінійного нашого політичного змагання. Ми виставляли постулят поділу Галичини, від якого мало що собі обіцювано, в якого здійснення мало хто вірив і за який в дійсности не ведено систематичної боротьби. Галицьку Україну ми назвали шумно „Пємонтом України" з горда дивились на пень нашого народу, на Наддніпрянську Україну, її ми мало знали і мало старалися пізнати. Багато наших навіть найвизначніщих діячів ніколи там не були, не знали життя-буття Наддніпрянщини, не орієнтувалися докладно в змаганнях Вел. України, хоч в дійсности еманципаційний підйом народу під політичним оглядом вже тоді стояв там значно вище, як у нас. Ба—що більше—ми не навязали навіть тісніших взаємин з буковинськими Українцями, не згадуючи вже Закарпатських Українців, де панувала тьма кромішня. Наш Пємонт не освічував їх своїм проміннам, лишив їх без ніякого дороговказу. Ця замкнутість Галичини, ця — частинно відсутність, а частинно нескоординованість відбилася в рішаючій хвилі фатально на психіці народу. Силою обставин стали ми для Австрії „Тирольцями Сходу", що при кожній нагоді, на кожному кроці виявляють свою вірнопідданчість, льояльність цісареві і габсбурській державі, тому цісареві і тій державі, що свідомо віддали нас на поталу сильніщих народів. При всіх важніших подіях еманципаційного характеру, при всіх виборах, тоді — як ллється неповинна кров нашого народу — чи то на університеті, чи підчас виборів, — ми вміємо тільки їхати зі скаргами до цісаря, що депутацію народу збуває махом руки „Adieu meine Herren". А наші заступники в австрійському парляменті голосують далі за буджетом, голосують за рекрутом, за збільшенням багнетів, що пробивали груди нашого селянина. З парляментарної і соймової трибуни ми чули жалі, нарікання, прохання, одначе не чуємо твердих домагань, не чуємо бунту за нанесені обиди, бачимо скований, а не свобідний, вольний дух народу.

В такому психічному стані застав нас 1914 рік. Ми без ніяких вагань, без ніяких застережань стали на боці Австрії, в обороні тих національних здобутків, в які вложили ми стільки праці, стільки жарів. Понад 4 роки велася світова війна на нашій землі. Коштувала вона нас море крови, сотні тисяч синів українського народу поклали голови за чужу справу, десятки і сотні тисяч калік, вдів і сиріт карається до нинішнього дня. Армії, що тратували нашу землю, мінялися як в калейдоскопі. Переходили Німці, Мадяри, Москалі, Турки, вішали народ, палили села, грабували, нищили матеріяльний і культурний добуток нашого народу. Але в так страшних муках, в болях і терпіннях почала змінюватися психіка українського народу. Наші — так сказатиб — низи побачили, що людське життя для пануючих „ні копійки не стоїть", що людське тіло — це для них найдешевше мясо. Вони побачили, що не за їх долю йде боротьба, побачили, що Чехи, яким в Австрії значно краще жилося, як нам, цілими полками переходять від тієї Австрії до ворога, щоби тим способом здобути собі свою волю, вони побачили вкінці, що під натиском народнього гніву валяться старі божки, що хитаються престоли, що на сході знімається буря, що над Дніпром встає ясна зоря народоправства, встає воля народу, встає суверенна незалежна Українська Держава. Вони бачать, як навантажені столітніми кривдами втікають дуки, землевласницька земля переходить в руки правного власника-селянина, як втікають ті фабриканти і промисловці, що викликують ту війну, а варстати праці переходять в руки працюючих. І під впливом тих подій змінюється психіка народу. Народні маси приходять до переконання, що послухом і рабством не здобудуть собі кращої долі, що тільки до сильних належить світ.

Так нас застав жовтень 1918 р. місяць розвалу Австрії. Розвалилася Австрія і в руках кожного народу лишилася його власна доля. Застаріла психіка та нерішуча постава політичного проводу не повела нас відразу до зєдинення з Вел. Україною. Наші тодішні керманичі бажали будувати свій власний „Пємонт". В довірі до тези Вільсона покланяючись великим принціпам права про самоозначення, невеличка горстка студентсько-військової молоді перейняла в свої руки 1. листопада 1918 року владу на території Східної Галичини. Нарід вперше побачив ясну мету і став горнутись під визвольні прапори, почав ставати в лави до боротьби за свою політичну волю. Та тут ми зараз побачили нашу непідготованість. Ми служили вірно Австрії і забули за себе. Ми не мали ні амуніції, ні одіжи, ні харчів, ні навіть ліків. Під напором виеквіпованих Францією до боротьби з большевиками польських збройних сил ми крок за кроком мусимо уступати з нашої землі. І знов щедро ллється наша кров, знов гинуть сотні і тисячі найкращих синів нашого народу, знов палають села, знов нищиться матеріяльний і моральний добуток нашого народу, наступає руїна.

Епільог: чотирокутник смерти в Камянці, де гинуть від страшних пошестей без ніякої опіки ті, що їх минули кулі. А хто остав в живих, заповнює таборя і тюрми або йде коротати своє життя на еміграції. Що одна, тим разом польсько-большевицька війна на нашій території — і ми враз з Волинню, Холмщиною, Поліссям і Підляшам опинились в межах польської держави, винищені матеріяльно, зруйновані культурно, позбавлені багатьох будущих провідників, з найважнішою і найбільшою втратою погибшою ідейної молоді, тої найкращої надії кожного народу, та за те в значній мірі змінені зміною психіки нашого народу, безоцінкою вартостей.

Нещастя не ходить одинцем, воно любить іти в парі. Одночасно з нашою національно-політичною катастрофою втратила і Наддніпрянська Україна свою самостійність. Під напором в переважаючій частині чужих сил мусіла Вел. Україна увійти в федеративний звязок формально з иншими радянськими республиками, що повстали на руїнах царської Росії, а фактично з російською рад. республикою.

Як по кождім великім здвизі, великім і невдалім пориві народу, так і в нас запанувала на деякий час апатія і зневіра, напружені до найвищого ступня нерви народу охляли і то тим більше, що прийшло время люте, час в якому кожний мусів дбати про свою особисту безпеку, про себе

Ked. czas. „Dilo" Pr. 166/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 77 (10754) z dnia 9. kwietnia 1926 roku pod tytułem: 1) „Plebiscytowi pidsumky" od słów: Nadijemośna... do końca tego artykułu. 2) a) na stronie drugiej u góry nad kolumną 1-szą ...tytuł artykułu dalej z tego artykułu ustępy b) od początku artykułu do słów: U krainskiej towarzystwa, c) między słowami: fakty... a słowami: Ternopilske, d) między słowami: demagogiju i t. y.... a słowami: Nema ni, e) między słowami: tiky accko?.. a słowami: Nema bo, f) od słów: Tut, pryjmajuczy'.. do końca tego artykułu zawiera ad 1) znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. ad 2) od a) do f) znamiona zbrodni z § 65 a) u. k., uznał dokonaną w dniu 8/4 1926 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 9. kwietnia 1926.

Hawel.

Дописи.

Коломия. *(Нужда. — Хлібоїди. — „Просвіта" й „Покутський Союз". — Шевченківський концерт. — Напади на „Жіночу Долю". — Українські вивіски. — Політичні партії. — Нар. Дім. — Жіночий Кружок. — Вклади.)*

На покутському Підгірю нужда. Нема гроша, брак паші! Як би були де зарібки, пол... населення пішло би. Ранком ідуть вулицями Коломиї хлопці, дівчата і старші та шукають роботи: копати то що. Деньшо цього не було. В торгові дні везе Підгіря з Коломиї солому для худоби, бо паші забракло. Маленький снопочок житньої соломи 20 до 2. сот.! А кріча всюди нужда. Хто пр. від Печеніжина іде з кіньми до Коломиї на торг, мусить заплатити: за сорівську рогатку 40 сот. (в обі сторони), за міст в Коломиї 40 сот. (в обі сторони), за мито за мостом 20 сот. (в один бік) і за „плацове" 50 сот. отже відразу 1·50 зол.!

А одначе, не вважаючи на економічну нужду, бачимо серед селянства в Коломийщині й сусідних повітів попри сумні сходи належить прим. уживання селянами польської мови) також незвичайно відрадні явища. Селянство інтересується живо всіми проявами нашого життя і само береться до праці, творячи кооперативи, читальні і хори, даючи театральні вистави та будуючи Народні Доми. Те все тут відраднійше, що селянство бере само ініціятиву в руки, бо інтелігенція держиться доволі осторонь. Доказів на се немало. Так прим. всіми польськими часописами широко розрекламоване, хлібоїдське віче відбулося справді 30. м. м. в Коломиї, але всіх учасників разом з аранжерами і їх невідступними опікунами було не більше 30.

За те на загальних зборах коломийської філії „Просвіти" було майже 200 делегатів читалень „Просвіти", а на загальних зборах „Покутського Союзу" було майже 100 членів, хоч це був будний день. На щастя і колом. філія „Просвіти" і „Покутський Союз" найшлися в руках енергійних людей, тому є надія, що ці т-ва будуть гарно розвиватися. В „Покутському Союзі" по бл. п. З. Скварковім став директором п. Пашкевич, якому не лише вдалося розвинути Союз, але також зискати собі довіря всіх. А як тяжко нашим фінансовим інституціям жити — се всі знаємо.

Дня 7. ц. м. удаила філія „Просвіти" в Коломиї популярний концерт в 65. роковини смерти Т. Шевченка. Цей концерт замітний з одної сторони своїми прегарно виведеними продукціями, а з другої сторони майже цілковитою відсутністю коломийської інтелігенції (з священиків був лише парох Дебеславець о. Вергун, з професорів 5, з лікарів ані один, з адвокатів 3 і т. д.). І промова і хори читалень „Просвіти" з Коваліївки і Печеніжина та хор „Колом. Бояна" і те хорове сольо п. Сірка і декламація панни Михайлюківної і дует двох селян і сценічний образок („Юрко Огневик" Левченка) були дуже гарні. Дивували всіх селянські хори з Коваліївки і Печеніжина: голоси добрі, чисті, виконання поправне: оба дірігенти — селяне. Сценічний образок прикував усіх. Юрка Огневика, що з далекої Сибірі летить на Україну, бо там повстала Українська Держава, розуміли всі.

Тут, як і всюди напирають на нас з усіх боків. Ізза нашої інерції наші приятелі вже чіпаються й за таке, що дивно робиться, як се можливе. Пр. вшехпольська „Gazeta Kołomyjska" в одному з останніх чисел нападає на редакторку „Жіночої Долі" п. Кисілевську за те, що в „Жіночій Долі" не пишеться про — Польщу! Чув хто таке? „Gaz. Kol." додає при тому, що п. Кисілевська — żona polskiego urzędnika!" Чи може бути більше хуліганство? Це вже справді божевілля. В тому самому числі „Gaz. Kol." кличе поліцію, щоб усунули на Нар. Домі вивіски в українській мові. Це останнє українське громадянство Коломиї повинно собі затямити й постаратися, щоб колом. купці мали крім польських вивісок і українські. Між ними є такі, що доробилися і ще доробляються головно на Українцях маєтку. А з усіх східньогалицьких міст Коломия має найменше українських вивісок! Спосіб на українські вивіски є, лиш треба памятати, що таке народня честь.

Відрадним фактом є це, що й на Покутті зачинають деякі давні політичні партії організуватися. Одного не повинні наші політ. партії забувати: що сила партії головно в характерних одиницях і провідниках. Де є партії, там мусить бути між ними напруження, а навіть боротьба, це природне. Однак провідники партій повинні памятати, що є справи, які обходять загал, що отже в тих справах повинні всі партії йти разом, коли не має наступити наше цілковите розбиття. До таких справ належать всі справи шкільні, просвітні, господарські, а навіть релігійні (отже державні школи, „Просвіта", „Рідна Школа", „Пок. Союз", „Сільський Господар", кооперативи, релігійна боротьба між громадянами). Хто цього не хоче розуміти, не повинен проводити.

При всякій роботі могло би бути дуже помічним жіноцтво, яке зачало так гарно організуватися. Дня 11. ц. м. скликав колом. Жіночий Кружок, як член Союзу Українок анкету в справі організації жіноцтва по селах. На анкету прибула делегатка зі Львова, делегатки з сусідних повітів і багато жінок з сіл. Дійсно: треба похвалити членів Жіночого Кружка, що в такім короткім часі і серед таких тяжких обставин уміли заінтересувати сільське жіноцтво такими справами, як організація, Рідна Школа, Просвіта, кооперативи. Але праця Жіночого Кружка не легка. По селах тепер ширяться ріжні хвилі, а наше духовенство, що ще перед війною йшло на зустріч усякій корисній праці на селі, на жаль, не піддержує праці Жіночого Кружка. Так говорили з жалем і члени Жіночого Кружка і селянки з повіту.

З усього видно, що наша інтелігенція, і світська і духовна, мабуть забула, що крім фахових обовязків є ще й інші обовязки, яких не треба забувати. Доказом цього — крім вище сказаного — можуть бути хочби й виклади, уладжувані кружком Українського ПТ. На тих викладах видно мало наших людей. На дуже цікавім рефераті „Про втому", що його прочитав п. Зелик, крім учеників, учениць і кількох академиків не було ані одної старшої особи, отже ані одного батька, ані одної матери, ані одного учителя. Це вже просто сором. Годі зрозуміти, чому саме в Коломиї таке діється!

З життя товариств.

Товариство ім. Антона Могильницького в Богородчанах.

Дня 5. квітня ц. р. відбулися в Богородчанах установчі збори Товариства ім. Антона Могильницького. Після Служби Божої, яку відправив в асисті 3 священиків о. Конст. Білинський, в театральній салі філії „Просвіти" зібрався цвіт Богородчанщини й Солотвинщини: світська та духовна інтелігенція, селяне й міщане.

Збори отворив о. П. Городецький з Ляховець. Предсідником вибрано о. дек. В. Грицем. Секретарював п. К. Полюк. Реферат про життя і творчість Могильницького виголосив п. М. Струтинський зі Львова.

Найближчі задання Товариства: впорядкування могили поета в Яблінці й заходи в справі перенятя опіки над Скитом Манявським.

Членську вкладку Товариства визначено: для богатших 1 зол., для бідніщих 20 сот. місячно.

Головою Товариства вибрано о. П. Городецького, заступником голови д-ра Ол. Чорненка з Солотвини. До Виділу ввійшли: о. Лазорків, о. Кейван, Ю. Микуляк, рад. Кордасевич, о. Білинський. Заступники: нот. Лівинський, п. Полюк, п. Ілько Проць. Контрольна Комісія: суддя О. Гординський, о. Чубатий і о. Косевич.

Всячина.

Світовий плагіят. У старині літературної творчости важко іноді означити межі оригінальности, коли письменник користується чужим сюжетом. Скількість книжок на світі зростає так швидко, що здається, нема нічого лекшого для людини, що хоче зажити лаврів письменника, як навчитись якоїсь екзотичної мови і з неї черпати повними пригорщами сюжети для своїх творів. Великі письменники, які не дякались закиду щодо браку оригінальности, позичали теми навіть з відомих менших письменників, перетворюючи їх невдатні твори на архитвори. Так було напр. зі Шекспіром. Та в сучасній добі нерідко трапляються випадки майже одночасного написання двох творів, споріднених між собою, хоча собі не відомих. Ще частіше, як це буває в ефимерній белетристичній літературі, якою ніхто не журиться, малі автори, що працюють на хліб насущний, окрадають себе взаємно і навіть не знають про це. Та коли трапиться так, що якийсь письменник здобуває славу або гроші, покористувавшись чужою ідеєю, счиняється метушня. Таку сенсацію має нині літературний світ з приводу відомого у всьому світі твору „Тарзан посеред малп", Англійця Едґарда Барровса. „Тарзан" перекладений нині майже на всі мови і спопуляризований кіном. Продовжник славного Кіплінґівського „Мавґлі" став героєм вулиці та сальонів. Автор „Тарзана" придбав одночасно і славу і гроші. Аж тут паде важке обвинувачення: Барровс є звичайним плягіятором. Цю ревеляцію робить паризький кореспондент російського „Сегодня" В. Струйський і вказує на джерело плягіяту, повість французького забутого малого письменника Робіда п. з. „Пригоди капітана Сатурнена Фернандуль". Робіда жив у Парижі 25 літ тому і був уродженим богемістом, який нехтував грошем і славою. Він вдоволявся слухачами, які збирались довкола його кавярняного столика і слухали, за чаркою абсинту, його недрукованих творів. Лише раз удалось йому найти накладчика і у світ вийшов згаданий твір. Російський письменник передає точний зміст „Пригод капітана Фернандуля" і заохочує критику перевірити його з „Тарзаном". Англійський повістяр змінив прізвища дієвих осіб, час, додав кілька роздилів, але майже дословно переказав мистецький опис боротьби чоловіка з горилею. І на цьому заробив кілька мільйонів. Усе щастя англійського плягіятора в тім, що його повість підійшла більше під мистецький сучасного моменту: потреба екзотичних сюжетів зробила більше, як уся геніяльність першого творця наивної історії, Робіда. Вся французька преса атакує незвичайно сильно англійського популярного автора, реабілітуючи забутого французького богеміста. За те Англійці мов води в рот набрали.

Авторські права. У Парижі скінчились два цікаві процеси, один на тему авторських прав, другий зобовязань артистів. У першім виступав відомий французький мільйонер Генрі Ротшільд, який є одночасно драматичним письменником, проти директорів театру, відомої артистки Кори Лапарсері і відомого письменника Верне'. Пані Лапарсері прийняла рукопис песи Ротшільда, підписавши з ним контракт щодо її вистави, до означеного речинця. Ротшільд виступав з песою під псевдонімом „Паскаля". Речинець минув, песа не появилась. Директорка театру хотіла, щоби Ротшільд поклав своє дійсне прізвище сподіючись, що воно стягне тисячі людей, більше як сама песа, зрештою талановито написана. Тимчасом пані Лапарсері продала свій театр Вернеєві разом з усіма підписаними контрактами. Коли і цей не виставив песи, Ротшільд візвав їх до суду за відшкодування і виграв процес. — У другім процесі дирекція великого цирку піддала на суд відомих кльовнів трьох братів Фрателліні. Вони були заанґажовані в цирку Медрано, аж нараз заявили, що переходять до иншого „Зимового цирку", який дає їм потрійну гажу. Директор Медрано подав їх у суд. Кльовни устами одного з найбільших адвокатів боронились тим, що тільки один з них підписав контракт і то як неграмотний і неознайомлений з французькою мовою поклав кільке замісць підпису. Одначе директор цирку доказав свідками устну умову щодо їх зобовязання залишитись у нього до кінця року і три акробати мусіли заплатити 110.000 франків відшкодування.

ОПОВІСТКИ.

Курс Модиярства й ручних робіт устроює „Союз Українок" у Львові. Курс починається 15.IV. ц. р. і буде тревати до 30.VI. ц. р. в пополудневих годинах. Оплата низька. Зголошуватися до „Союзу Українок" при вул. Рутовського 22. I. пов. між 10—12 передпол., де уділяється близші інформації. — Головний Виділ „Союзу Українок". 1531 3—3

Дрібні оголошення.

ВДОВА, емеритка пошукує посади до заряду домом в місті або на провінції у священика. Зголошення під К. Левкович Белз. 1559 2—2

КАНЦЕЛЯРІЮ, добре заведену, в повітовім місті, близько більшого окружного міста, відступить на догідних умовах адвокат, що переноситься задля родинних причин. Гарне помешкання з урядженням, з огородом до обняття по договору. Зголошення приймає з чемности адвокат д-р М. Реннер, Львів, площа Краківська ч. 10. 1547 3—5

ПРОДАМ дімок пять хвиль від трамваю за ціну 600 долярів. Зголошення до „Діла" під „Доляри". 1566 1—3

НАЙВИДАТНІЙШЕ насіння, як пастевні бураки, люцерну травку, ярини і цвіти, закордонні і краєві, сербську цибулю, по найдешевших цінах можна набути у великій торговлі насіння Якова Кофлера Заліщики. 1563 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Рада Т-ва „Просвіта"

взиває цим бувшого співробітника Бюра Правних Порад при Берестейській „Просвіті" п. Омеляна Козія, що самовільно залишив працю в Бюрі, найдальше до 20. квітня здати Раді Товариства справоздання зі стану неполагоджених клієнтських справ, що проводилися через Бюро, а рівнож подати розрахунок з грошевих сум Бюра. Одночасно з цим Рада Т-ва подає до загального відома, що п. Омелян Козій не є більше співробітником Бюра Правних Порад при „Просвіті". — Инші часописи просяться о передрук цього оповіщення.

1565 1—1

Подяка.

Прибиті тяжким горем по втраті найдорожшого Мужа і Батька пок. Иосифа Тисовецького, складаємо отсею дорогою як найсердечнішу подяку Вп. д-р Вол. Яновичеві за щиру і совісну опіку, якою окружав Покійного в часі Його недуги аж до останньої хвилини Його життя. Опісля дякуємо Впр. Духовенству а саме: о. Сов. проф. Порайкові, о. А. Левицькому, пароховi Виноградy і о. В. Жарієві за ласкавий провід у похоронах, а о. канон. Е. Білинкевичеві, пароховi Камінної за відправлення Служби Божої і Панахиди. Світлій Дирекції Нар. Торговлі у Львові за вискази співчуття для рідні і звеличання памяти Покійного через участь у похоронах делегата Вп. П. Інжиніра дир. Ю. Павліковського. Останньому і Вп. Ф. Жаровському, дир. Української Книгарні дякуємо щиро за теплі прощальні промови. Вп. Ф. Іванцеві, дир. Народної Торговлі в Станиславові як і п. Жаровському, за труди і заходи коло звеличання похоронів. Персоналові Народної Торговлі, котрий по щоденнім труді ще дві ночі провів при тілі Покійного дающи тим доказ своєго привязання. Союзові Кооператив за труд і посвяту. Також само складаємо теплі слова подяки Вп. М. Тимчиші, упр. школи в Камінній, що з правдивою посвятою подав нам помічну руку у нашому горю. На конець дякуємо всій Рідні, Приятелям і Знайомим Покійного за віддання Йому останньої прислуги.

1564 1—1 РІДНЯ.

Присилайте передплату!

ПРОХАЮ студента Олеся Ковалевського з Чернигівщини з під Ніжина віізватись на адресу: Горішний Шлеськ — Нови — Битом, ви. Вольносці ч. 4, Ян Пасавскі. Знайомих його ласкаво прохаю Йому це передати.

1557 2—2

Присилайте передплату!

ее вірю, так відмолоднів він і пошрашав. Чи то тільки не сон? — гадаю собі. Сон моєї розпаленої уяви про добрих батьків, що побудували й обдарували ту святиню. Сон про минулих господарів: Данила, Льва, Юрка, Свидригайла й ин.

Ба ні, не сон це, а дійсність!

Тут повно народу, як мабуть ніколи від довгих віків. Повно їх і в церкві і на цвинтарі. А церква!... Якже вона змінилася?! До недавна обдерта, почорніла, занадто пустісінька і крайно занедбана, захована в куточку серед домів високих і всеїх, якжеж вистроїлась?... Покрівля і бані поправлені і бляха намазана олійною зеленою фарбою, як усі церкви на Україні. Стіни кругом відновлені і чистенькі показують знадвора, що остало ще з камінної будови княжої, а що з цегли, походить з пізншої відбудови і перебудови. Стіна передня, аж до гори камінна, оздоблена повища фресками. Я пригадав собі, що це фрески нашого маляра з Києва, проф. Петра Івановича Холодного, який був товаришем міністра освіти за Української Народньої Республики, а тепер живе тут „на еміграції."

В середині церкви велика ясність. Заходжу туди й бачу замісць брудних, обкопчених, від непамятних часів занедбаних стін, чистеньке нутро, залите від повені електричного світла. Всюди порядок, лад, неначе воскресло життя, яке віддавна завмерло через лінивство, колтунство і некультурність.

Скільки було там священиків і ні один не мав зрозуміння на німу скаргу найцінніших памяток, які повинні бути історичними святощами в народі, тут на тій землі. Аж знайшовся рідкий у нас душпастир, який зрозумів ту велику скаргу і за короткий час доказав чудес. Я не знаю того достойного панотця, кажуть, що це о. Ломчина, який живе при церкві св. Миколая і є сотрудником парафії св. Параскевії о. Туркевича, куда та церква тепер приписана. Та хтоб не був то, треба признати, що добрі господарі правлять тепер на Жовківськім, вичищують стайню по о. Василевськім і за то належиться їм дяка від українського народу.

О. Палеєський.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Міжнародна конференція нац. меншостей.

В Дрездені було пленарне засідання екзекутиви в ціли скликання міжнародньої конференції національних меншостей. Конференцію скличуть у падолисті ц. р. Місця нарад конференції ще не визначено.

Прем. Скшинський у Празі й у Відні.

12. IV. виїхав премієр Скшинський до Праги. З Праги поїде до Відня, де буде 15. IV.

Два дні побуту Скшинського у Відні присвячені будуть нарадам у справі арбітр. договору і політ.-торговельним.

„Вр. Альг. Цтг." пише, що арбітражний договір між Польщею і Австрією взорований буде на австр. чехсл. договорі.

Зірвання італ. румунських переговорів.

Софійський кореспондент „Дейли Телеграф" повідомляє, що італійсько-румунські переговори зірвано, бо Італія не хоче зобовязатися гарантувати бесарабську границю. Італія старається довести до заключення договору між Італією, Мадярщиною й Польщею. Італія годиться на привернення монархії на Мадярщині, але з виключенням Габсбургів.

Мусоліні в Тріполісі.

Як лише кораблель „Кавур" закинув якор у пристані Тріполіс, явився губернатор кольонії ген. Де Боно з вищими урядовцями. Мусоліні перейшов перед фронтом почесної компанії, потім у товаристві ген. Де Боно і ген. Граціяні переїхав на коні перед військом, серед якого були лібійські й ерітрейські відділи. До арабського населення на площі виголосив промову, яку зараз перекладано на арабську мову. М. н. сказав: „Наш володар і король, котрого любить весь народ, зволив післати мене до тої безперечно італійської країни. Знаю, що радо сповняєте закони мого короля, так є нині, буде завтра і все. Послушні його законам, будете все під їх опікою. Король і уряд бажають, щоби ця земля, на якій стільки слідів володіння Риму, жила все в щасті й успіху. Хай Бог мира й війни боронить вас. Хай жиє король". Товпи у відповідь кричали хай жиє король, хай жиє Мусоліні.

Опісля був М. на замку губернатора, де влада віддавала йому почести. Прийняв англ., фр., еспанського, бельгійського, голяндського й норвежського консуля, дел. армії й маринарки, урядовців, голову жид. громади, грецького архимандрита, журналістів і предс. товариств. Опісля поїхав до резиденції губернатора, передше прийняв дефіляду місц. фашистів і відділ арав. їздців, котрі чвалом їхали попри нього в пестрих одягах. З балькону виголосив промову, в якій витав іт. фашистів у Триполісі.

Біржа.

Америк. дол. 9·20 — 9·25 канад. дол. 9·05 — 9·10, чеські кор. 0·24.00 — 0·24.25, леї 0·4.00 — 0·4·12, франки фр. 0·28·25 — 0·29·00, фр. швайц. 1·60 — 1·70, англ. фунти 42·50 — 43·00.

Золото. 20 кор. 34.00 —34·50, 20 франк. 31·50—32·00; 20 марк. 41·50—42·00; 10 руб. 44·50—45·00.

Срібло. Австр. кор. 0·68·00—0·70·00, 5 ав. кор. 3·60—3·70, фльорени 1·80—1·85, рубл. 2·80 — 2·92 рубель дрібним сріблом 1·40 —1·45.

Збіжа.

Пшениця красна з 1925 р. 36·00 — 38·00 жито галицьке з 1925 р. 24·50—25·50 ячмінь галицький бров. —.— до —.—, овес гал. 22.50—23·00.

НОВИНКИ.

— **Арештування.** Дня 10. квітня „відвідала" поліція вдруге студ. помешкання при вул. Ходоровського, перевела знова в деяких кімнатах ревізію й арештувала (з таким дорученням вже прийшла) двох студентів: Бичківського й Кухту.

— **Ucrainica.** В 100 ч. „Прагер Прессе" з дня 11-го н. м. у відділі „Славіше Рундшау" находимо інформації про утворення нового українсько-болгарського комітету в Софії. В його склад увійшли: голова комітету проф. І. Шишманов, 1-им заст. голови — письменник С. Чилінгіров, 2-им заст. голови проф. Паращук, до виділу: п-ні Шишманова (дочка Драгоманова) проф. Арнавтов, проф. Младенов, письменник Страшимиров, директор музичної академії Георгієв, представник міністерства освіти Балабанов, п-ні Будевська і голова „Славянско Младежко Дружство" Стеречев. — Крім цього находимо у цьому відділі багату літературну хроніку про нові видавництва на Радянській Україні і в Галичині. — Білгородський щоденник „Реч" поносить у ч. з 9. н. м. статтю п. з. „Шездесет и пет година од смрти Тараса Шевченка". Автором статті є п. Іван Буда.

— **Сонатовий вечір проф. Осипа Москвичева**, скрипака і д-ра Генрика Гінсберга, відомого в широких музикальних кругах і з концертової естради у Львові пяніста, відбудеться в суботу 17. квітня в 8. год. вечером у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. В програмі скрипкові сонати Mozart-a, Beethoven-a і Franck-a. Карти вступу в ціні від 1—4 зол. продаються в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка, Ринок 10. Для шкільної молоді вступи по 50 сот. в канцелярії Муз. Тов-а, вул. Шашкевича 5.

— **Академія поетів.** Інститут Академії мистецтв у Берліні утворив нову секцію поетичного мистецтва. Ця секція складатиметься з трьох поетів, з двох істориків літератури і другого секретаря Академії. Завданням цієї секції є видавати осуди з обсягу її спеціяльности, на домагання міністерства, робити проєкти та розбуджувати поетичну творчість, проголошувати конкурси, роздавати нагороди і стипендії, організувати відчити і свята для вшанування заслуг поетів.

— **Катастрофи.** В околиці міста Бордо (Франція) пожежа знищила величезні простори лісу. — В околиці Ню-Йорку вилетів зі шин поїзд експрес; 5 убитих, а 50 ранених. — У місті Тулюзі (Франція) завалилась дзвіниця славного костела з XV. в., висока на 83 м. і знищила три доми, вбила і зранила багато осіб.

— **Померли.** У Москві помер молодий російський письменник Димитрій Фурманов, на гриву. З його книжок відомі збірки оповідань „Красний десант", „Й восемнадцатом году" і „Мятеж". — У Відні німецький маляр Карль Гук, якого всі знають з образу „Пробудження" в „Модерній Галерії". — о. Іван Костецький, б. проф. гімн. і перемиський крилошанин, голова інституту „Народній Дім" у Львові, помер 10. н. м. у 82. р. життя.

— **По широкому світі.** Турецький парлямент прийняв закон, що всі закордонні товариства та підприємства у внутрішніх взаєминах з Турками мусять користуватися турецькою мовою. — Бувш. наслідник румунського престола Карло одержить, порозумівшись зі своєю родиною, повну вмиєстію і мешкатиме в околиці Букарешту. — Є чутки, що наслідник англійського престола князь Уельський заручився, не, як сподівалися, з дівчиною королівського дому, а тільки зі звичайної англійської шляхти. — В Португалії, країні вічних революцій, була нова спроба скинути уряд: заговірники заатакували касарні; державні війська здушили під особистим проводом міністрів бунт. — Головна соціял-демократична організація не наклинує цього року робітників до загального страйку в день 1. мая, а полишає справу припинення праці до вирішення поодиноким місцевим організаціям. — Міська рада міста Кордови рішила вибудувати памятник славному жидівському фільософові Маймонідесові, який родився там у 1135 році. — Японський уряд предложив парляментові проєкт закону щодо заборони танців европейського та американського походження. Мотивом проєкту є погляд, що ці танці мають на меті деморалізувати японський нарід.

— **Заява.** На днях появилася друком летючка, звернена проти б. комісаря „Народнього Дому, п. Лісковацького, що про неї була згадка в „Ділі". Під змістом летючки видніють підписи кількох осіб, а між ними на першому місці уміщене моє повне імя і призвище. Для виясненя справи заявляю, що я не підписував ніякого подібного письма — мій підпис видно кимсь сфабрикований без моєї волі, без моєї згоди, без мого відома, що більше — навіть без якогонебудь запиту, зверненого кимнебудь до мене в тій справі. Ясна річ, що я за зміст цеї летючки, ані за її появу не беру ніякої відповідальности тим паче, що факти, поміщені там, є мені, за виїмком декотрих, що торкаються бурси, зовсім невідомі. Від закінчення війни я не беру участи в партійно-політичному житті, тож невідомі мені й ніякі політичні закулісові справи якоїнебудь партії. Повоєнні події усунули багато зі старих горизонтів, створили нові течії — виміна старих підвалин для політичних ідеольогій сталася в багатьох випадках конечністю. З тих фактів я витягнув консеквенції, усунувся від участи в партійно-політичному житті, віддався заняттям мого фаху і підготовці для культурно-просвітної роботи. Виступ, заініційований кимсь у вище наведеній летючці, є для мене чужий і моя особа в ньому зовсім непричасна. У Львові, 12. квітня 1926. — *Д-р Іван Гриневецький.*

— **Заходом українських культурних товариств у Тернополі** відбудеться дня 18. квітня ц. р. о год. 8. вечером в салі Міщанського Братства концерт в честь Тараса Шевченка. 1567 1—1

життя. В тому часі важко було думати про оборону і здобуття нових культурних і політичних прав. Ми не вели тоді боротьби ще й тому, що наше становище в тому часі в правно-державному розумінні було ще не вирішене. Великі держави Антанти застерігли собі право суверенности над Сх. Галичиною до дальшого вирішення. Тому то ми не брали участи у виборах 22. року, піддавшись наказові тодішнього нашого закордонного центру. Наші заступники до нині не входять до варшавського сойму, а інтереси українського народу в межах Польщі заступають посли з Волині, Холмщини, Полісся і Підляша. На самому вступі своєї парляментарної діяльности зложили вони правно-державну декларацію, котру ще кілька разів опісля повторили з соймової трибуни. Дня 14. березня 1923 Рада Амбасадорів у заміну за ухвалення польським соймом в 22. році автономії й українського університету признала, не зважаючи на спротив українського народу, Сх. Галичину Польщі, і там замкнувся перший період боротьби українського народу за свою політичну волю.

(Продовження буде.)

Господарська кріза в С. Р. С. Р.

Червонець і політичні настрої.

У всій радянській пресі почувається схвилювання з приводу неждaного захитання червінця. Хоча валюта, як це стверджують чужинні знавці, не має причини в теперішній мент лякатись за власну долю, в суспільности почувається вже недовіря щодо неї. Радянський уряд веде політику повної дефляції і за останніх 5 місяців грошевий обіг і покриття в золоті є в рівновазі. Уряд бореться з теперішньою крізою при помочі підвишки на почтові пакети, обмеження виїзду на чужину і заборони гостинних виступів для чужинних артистів. Банки одержали доручення стримати видачу девіз і золота в старій валюті. Наслідком цих розпорядків є поневолі утеча перед червінцем і сильне підвисшення вартости чужинних паперів і ефективного золота. Курс офіціяльний червінця є зовсім ріжний від його вартости на чорній біржі, яка витворює справжній настрій між суспільністю. Теперішня господарська кріза має свій поважний політичний бік у факті, що певне число фабрик припинило свою працю внаслідок недостачі сирівців і що в найближчім часі почнуться переговори щодо нових колективних норм заробітної плати для робітників. Уже тепер у пресі почалась підготовча кампанія, з метою переконати робітників, що заробітна плата не буде зростати в такій самій пропорції, в якій паде покупна сила червінця. У найближчих місяцях сподіються перемогти господарську крізу деякими політичними змінами настроїв.

Сільсько-господарські податки в СРСР.

Спротив України проти союзного проекту.

На засіданні Союзного Раднаркому дня 30. березня в Москві розглядали новий проект єдиного сільсько-господарського податку на 1926 рік.

Представники УСРР, що теж брали участь у тому засіданні, виступили проти того проєкту. Вони критикували союзний проект. Згідно з проектом комісії, господарства, що мають, наприклад, 300 карб. прибутку і двох їдців, платять податок у сумі 82 карб. і 40 коп., а господарства з 6 їдцями платять податок в сумі 13 карб. і 20 коп.

Виходить, що податок зменшується пропорціонально до збільшування числа їдців. Проти такого поставлення справи виступили делегати України Каттель і Зотов. Вони стали на становищі, що т. зв. групи їдців зосереджують в своїх руках господарства ріжної сили. Тактика податкової праці доказала, що чим більша родина на господарстві, тим воно дохідніще і навпаки. Селянське господарство з двома їдцями і доходом в 300 карбованців ніяк не може рівнятися господарству з 10 їдцями та з 1000 карб. доходу. Останнє господарство належить до засібних і його треба обкладати вищим податком, як господарство з малою родиною.

В результаті Союзний Наркомат приняв запропонований комісією проект сільсько-господарського податку для цілого Союзу за виїмком України. Щож до України, то принято всі поправки її делегатів в тому напрямі, щоби господарства з більшими родинами обкладати податками вище, ніж господарства з малими родинами при однаковому прибутку на кожного їдця. Союзний Раднарком визнав за можливе провести ці поправки в життя виключно на Україні. На слідуючий рік після практики на Україні Раднарком СРСР застановиться над тим, чи можна буде ті поправки приноровити до інших республик Радянського Союзу. При тому зазначив Союзний Раднарком, що на Україні мусить бути проведений в життя весь наложений на неї податок у повній мірі.

Орґанізаційний рух.

Повітовий зїзд УНДО в Чорткові.

Чортків, 9. квітня 1926.

Дня 8. квітня п. р. відбувся в Чорткові в салі „Народнього Дому" повітовий зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання. Точно в 11 год. саля наповнилася около 150 делегатами, що заступали 38 громад (на 40 запрошених).

Іменем повітової партійної управи відкрив зїзд заслужений діяч-ювилят, д-р Антін Горбачевський. Вказавши на завдання зїзду, візвав присутніх до вибору президії. По виборі президії зїзду в особах: о. Фіголя з Шульганівки як голови, п. Петра Ясінчука з Білобожниці як заступника голови і пп. Дражньовського й Соколовського з Вигнанки як секретарів, О. Фіголь, обіймаючи провід нарад, представив теперішне політичне положення українського народу під Польщею, пояснив денний порядок та уділив голосу делегатові центрального комітету УНДО п. Олексі Черкавському. Делегат у свойому рефераті вказав присутнім на вагу, значіння і потребу політичної організації і пояснив програму УНДО.

По рефераті виявзалася горяча дискусія, в котрій між ин. забирали голос: о. Воробець, о. Фіголь, д-р В. Електорович, о. Дроґомирецький, сел. Василь Горячий, о. Гунчак, о. Братик, д-р Юрчинський і п. Соробей. Всі обговорювали або доповняли пояснення програми УНДО і всі промовляли за скріпленням істнуючої вже в повіті політичної організації в рамцях і на платформі УНДО.

По поясненню присутнім організаційної схеми партії вибрано комісію-матку в особах д-ра Юрчинського, д-ра Електоровича й п. Андрія Соробея з метою уложити листу членів Повіт. Нар. Комітету. Підчас нарад комісії приступлено до дальшої точки порядку дня. Одержав голос серед гучних оплесків д-р А. Горбачевський і виголосив реферат про політичний стан повіту. В одногодиннім, численними фактами ілюстрованім рефераті бесідник зобразив історію повіту від 1914 р. до останніх днів. Порівнав австрійські порядки з теперішніми, подав статистику громад і вказав на приріст польських кольоній (прим. Бартошувка). Обговорив інституцію і практики наказних війтів, їх вартість (багато з них фігурує в карних реєстрах) і господарку (Угринь, Білобожниця), а перейшовши з черги до діяльности поліції і повітового адміністраційних властий, ві-зрахувавши, як серед таких обставин розвивалося і розвивається наше просвітнє, культурне й економічне життя в повіті. Відтак обговорив діяльність і заслуги „Просвіти" (на 38 читалень 22 мають власні доми!) і „Рідної Школи", подав висліди шкільного плебісциту й заслуги місцевих громадянських чинників при парцеляції панських дібр в 10 громадах повіту. З черги представив шан. бесідник присутнім політичний стан повіту і вияснив, як тісно звязана політична організація повіту і її сила з силою і зростом просвітних і культурних організацій. Бесідник закінчив свій реферат закликом до праці й організації.

По короткій дискусії приступлено до вибору Повітової Управи Партії. На внесення д-ра Юрчинського вибрано через акламацію головою Пов. Нар. Комітету д-ра Ант. Горбачевського. В склад його увійшли: Омелян Дражньовський з Чорткова, о. Фіголь з Шульганівки, Дмитро Швець з Косова, о. Бабій, д-р Юрчинський, д-р Електорович і Гнат Горин з Чорткова, Гриць Мірус з Чорткова Старого, Петро Ясінчук з Білобожниці, Микола Яний з Колиндян — як члени і Петро Василишин з Шманьківець, Василь Горячий з Шманьківець і Василь Шумка з Угриня — заступники.

Після кінцевого слова делегата п. Черкавського предсідник зїзду о. Фіголь зясував хід нарад і вказав на завдання вибраної Повітової Управи Партії в найближчій будучині. Відспіванням „Ще не вмерла" покінчено зїзд по пятигодинних, оживлених нарадах. **Присутній.**

На теми дня.

(Від власного кореспондента).

Відень, 8. квітня.

Відомий розпорядок чеського уряду про заборону перевозу польської худоби, виданий безпосередно перед самими латинськими великодніми святами, викликав серед віденського населення чимале занепокоєння. Воно й зовсім зрозуміле, коли взяти під увагу, що польські безрогі й рогаті чотироноги становлять львину часть усеї мясної консумції двоміліонової наддунайської столиці. Тому то й спершу цей чеський розпорядок узято на рахунок ворожого відношення до Відня і аж згодом виявилося, що його причина лежить не деинде, а в — бориславській нафті. На щастя, спільними зусиллями державних мужів усіх трьох заінтересованих цією справою республик ще поки час відхилено від населення Відня грізну небезпеку пісного Великодня, яка загрожувала йому з приводу польсько-чеських нафтових порахунків.

Самі свята перейшли тут під знаком доволі великих обмежень, спричинених важким економічним положенням. Вже передсвяточний дуже слабкий рух по крамницях вказував на те, що до традиційних передвоєнних свят іще далека дорога... Використовуючи на причуд гарну весняну погоду, тисячі Віденців мандрували за місто, де свіжим повітрям накладали частину „заощадженого" свяченого. Про цей живий рух свідчать статистичні зіставлення які виказують, що в часі свят виїхало або приїхало до Відня залізницями звиж міліон осіб, а міські трамваї перевезли понад 3 міліони пасажирів. Шкода, що віденські статистики не підраховують тих, що їздять автами й тих, що комунікуються, тільки за посередництвом власних ніг, а то їх виказ булиб тоді ще більше імпозантні...

Замітні були теж свята по збільшених обемах місцевих часописів. Правда, щодо їхнього змісту, то стояв він у відворотному відношенні до імпонуючої подекуди скількости друкованого паперу. Одинокою ще вартість представляли окремі частини, присвячені 150-літньому істнуванні віденського державного театру. При тій нагоді не від речі буде згадати, що й тут занепадає поволі інтерес до друкованого слова взагалі, як свідчить про це ліквідація двох великих видавничих спілок „Ріколя" і „Віля".

Політичні круги дістали малий великодний дарунок у виді новоутвореної партії „Mittelständische Volkspartei". Повстала вона зовсім ненадійно, представляючи себе австрійському громадянству одночасно з гомоном великодних дзвонів, вибираючи цей момент не без розмислу для свойого першого виступу. Облича цеї партії ще не виразне. Відозва, яку підписав цілий ряд професорів (між ними і проф. Ганс Іберсберґер), вищих урядовців, промислових підприємців і купців, — видвигає багато конкретних і реальних кличів, але не згадує ні словечком про справу обєднання з Німеччиною. Це й стало причиною, що нову партію принято дуже холодно і ледви чи в політичному житті відіграє вона значнішу ролю. Досі всі спроби ривалізації з політичними впливами соціял-демократів і християнських суспільників на австрійському терені були невдатні. Нова партія, яка поминає мовчанкою життєву вимогу, а саме обєднання цілого німецького народу, на успіх рахувати не може. **Т. Ясенчук.**

Памятаймо! Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!!

Відгуки дня.

Scherzando un poco umoristico.

(Bach-Busoni: Fuga).

Я в музичних справах дуже відомий ... Це вже мені признали наші музичні спеціялісти і до цього я сам дійшов по довгій надумі.

Ще пізнати, що наш галицький хор утяв контрафе, то це я можу, але писати рецензію на фортепіяновий концерт — ... тому. Коли приходиться мені таке писати, то я почуваю себе так, як музичний рецензент, який не знає ортографії.

Та нічого діяти! Відбувся концерт піяніста Антона Руднецького і я з огляду на наведені в горі арґументи мушу написати вищеподану рецензію.

Після тогоднього пана майцбу артист. Фактура а la Ossolane підносила настрій вечора і давала запоруку мистецької гри.

Артист сів до фортепяну і дістав гучні оплески. Потім почав грати: Bach — Busoni: Orgeltoccata C-dur Preludio. З огляду на органові акорди твору, публика ще довго не могла втишити своїх органів голосових. Після того пішло Intermezzo на фортепяні і інтермеццо на салі. А саме багато людей пригадало собі, що бракує їм програм і тому пішли до дверей купувати їх.

Останній твір Fuga (Scherzando un poco umoristico) був направду трохи гумористичний, бо двірник розсипав гроші на підлозі, коли хотів по тамо вивести решту.

Шумана: Симфонічні Етюди пройшли серед ідеальної тиші на салі, тільки на бальконі сварилася сторожиха з якимсь безбілетним любителем музики.

Після того наступила павза, серед якої ніхто не шастався — навіть комісар поліції і два три тайні агенти сиділи на кріслах.

Другу частину вечера почав піяніст творами Debussy-ого: „Дельфійські танечниці", твір дуже симпатичний, для змоги більшій скількости молодих панночок крутитися на всі боки, треба признати: ритмічно і грацiозно.

Minestrels (Мандрівні трубадури) був відіграний підчас масового пересідання молодих хлопців у многонадійне сусідство з молодими танечницями.

Твір: Les sons et les parfums l'air du soir (Звуки і пахощі в сумерку вечірнім) — говорить сам за себе.

Після того дві точки при акомпанієменті рипаючих дверей, а по них наступила точка: La fille aux cheveux de lin (Дівчина з волоссям мов лен).

Передімною сіла (присягаю, що наробила давня моя любов. Заголовний титул її, що правда вже не належиться, але волосся фактично мов лен. Весь час старалася мені показати, як страшенно мене ігнорує. Не знаю чи це випливало зі змісту музики чи зі змісту її душі.

Ту цікаву точку змінив твір: Ce qu'a vu le vent d'Ouest (Що бачив західний вітер). Не знаю, чи він був західний, але що бачив, то мені відомо. Бачив комісаря поліції, який виходив на папіроску і кількох людей, які вертали з папіросками. Вітер скористав з нагоди і зробив вітер на цілу салю.

На закінчення грав піяніст твори Шуберта: Allegro, Adagio, Presto і знову Allegro. З огляду на те, що одно алегро було „con fuoco, ma non troppo" — з огнем, але не занадто, — дельфійські танечниці і мандрівні трубадури жартували і сміялися між собою досить неприлично, але не за голосно. Голосніше за те дзвеніли шклянки і пляшки буфетового як... шаблюка комісаря поліції.

Маю враження, що ніколи публика не заховується краще на концерті як тоді, коли те — що є зазначене в програмі — вона виконує рівночасно на салі.

Галактіон Чіпка.

Церква св. Миколая у Львові.

Хоч там тісно, стук, гук і клекіт від возів, самоходів, трамваїв, хоч там повно райвалку Жидів — я люблю Жовківське, ту частину Львова, де під горою бувшого княждвора стоять його найдавніші памятки. Люблю, бо це старовина української столиці, свідки її слави й самостійности.

Там за мурами св. Онуфрій, в садку св. Параскевія, далеко на сході св. Зіслання. А на самім переді княжий ще донині аж до наших днів — св. Миколай, побіч базар „на Гнояках" по святому Федорі, на Старім ринку св. Іван. Той вже боком від своїх, бо змінив метрику, відчужився і став „святим Яном". Не наш, з давна, ще як круль Казімерж був на осиротілий Львів, як заприсягав нашим боярам всі права Української Землі і тут посадив свій гарнізон.

Сьогодня стоять ті всі святині бідні, такі бідні, як і весь український нарід. Там в забутті та пониженні роздумують вони, що лишилося з їх слави і княжого віна після тієї присяги. Їхня слава пропала, їх достатки пішли на чужі кишені, кругом чуже цвенькання і чужий кукіль що раз важче пригнітає рідну пшеничку!...

Давненько якось не заглядав я в ту старінну дільницю. Аж їду я колись тут попри святого Миколу та й остався з двома. Дивлюся , ...